

Bombons

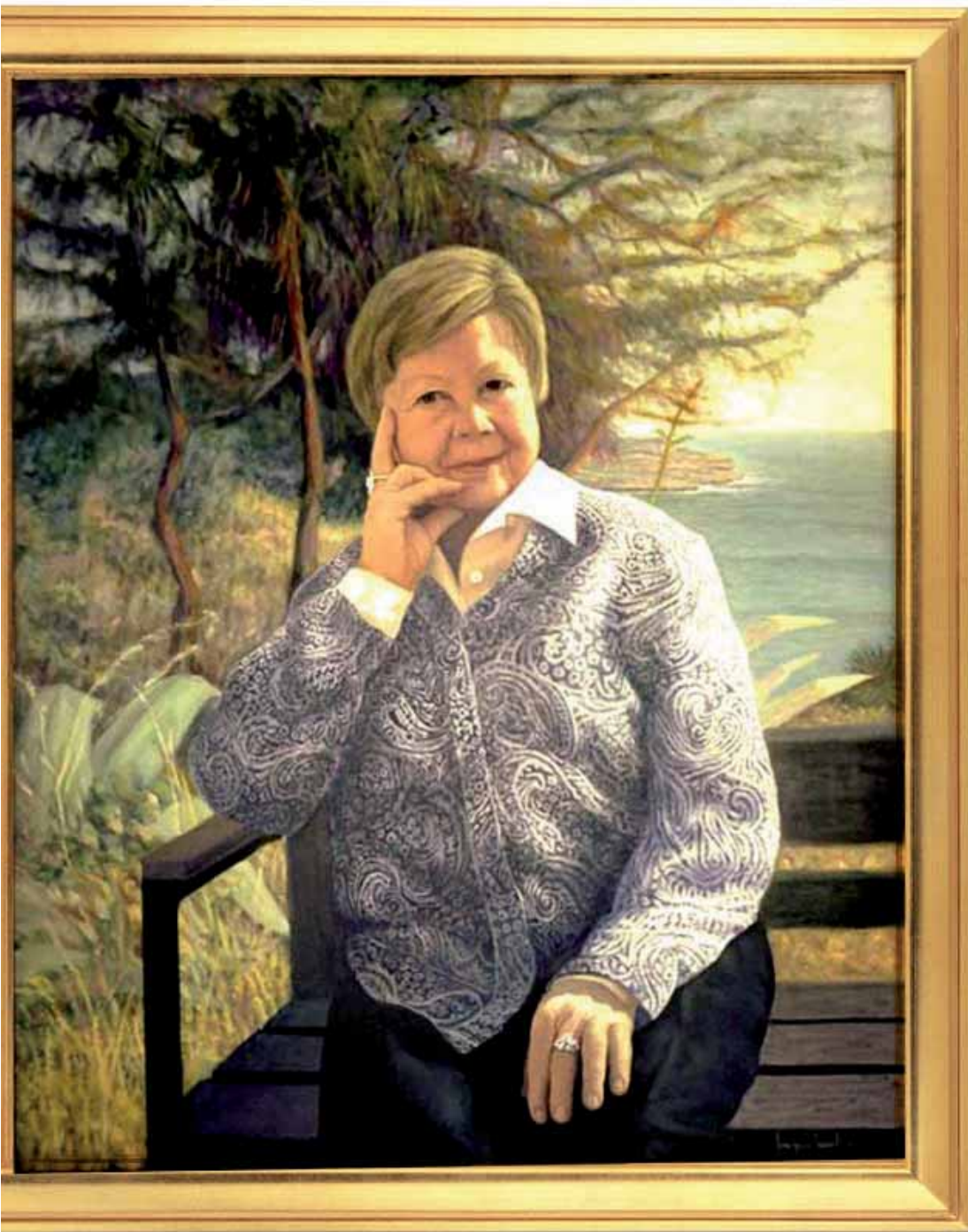
LLUÍS LLORT

Olga Xirinacs, per celebrar els 80 anys amb l'afegit d'haver superat un càncer recent (no li veig sentit a l'eufemisme "una llarga malaltia"; patir un càncer és greu, no una vergonya que calgui amagar), ens convida a una capseta de bombons. De xocolata forta, amarga, fosca, però amb tocs dolços i brillantors lúcides. La cobertura és la de les reflexions a tocar dels 80 anys, sense edulcorants afegits, però el farciment, el gust, és agradablement heterogeni i carregat de veritat.

La crisi dels vuitanta, editat amb la solvència habitual de Meteora, és un volum de 64 pàgines i un total de 27 textos breus. Si la conversa que fa pocs dies va mantenir l'autora amb Israel Clarà es va cloure amb la interpretació al piano del clàssic *Over de rainbow* –ho podeu llegir al costat–, en aquest llibre és l'obertura, l'inici i gairebé banda sonora que ens acompanyarà al llarg de la lectura. Com tot llibre de reflexions, demana ser assaborit amb calma. Si l'engolim, perdrem matisos. No és un llibre amb intencions allisonadores, és un *patchwork* en què Xirinacs ofereix records quotidians i referents culturals, anècdotes, sentiments, imatges i sensacions recolzant-se en cinema, música i literatura, però sempre sota el punt de vista dels 80 anys.

Que ningú s'espera uns textos optimistes com si el lector es deixés enredar, com si a tots plegats se'ns pogués injectar dosis d'autoajuda, fins i tot quan no la volem. Tampoc són pensaments depressius. Són realistes, com ella mateixa lloa de Simone de Beauvoir i critica de Hesse, un parell dels molts referents que hi treuen el nas. Per a ella, Hesse no fa un veritable "elogi de la vellesa", en canvi, agraeix que Simone de Beauvoir sigui realista i no endolceixi "el dolor del pas, l'amargura dels descobriments" a *La força de les coses*. I Xirinacs en posa a l'altura amb frases com ara: "Als vuitanta anys, si és que no ho ha estat encara, el cos es prepara per ser bombardejat", "No hi ha ningú més disgustat que jo per la forma actual del meu cos", "La dalla es prepara. La sento". Dura, però no dramàtica (en tot cas indignada, com ara pel rebuig a la vellesa), perquè ningú no escapa a la mort i estar-hi preparat no és ser funest i derrotista, és ser madur i estar en pau.

Sap greu, en canvi, que una autora prolífica com ella, que ha guanyat tots els premis, trobi a faltar que algú de l'actual (saturat i deshumanitzat) món editorial li digui: "Olga, vine, a tu també et volem..." No se sent bé quan plora com Judy Garland, per tant li direm, "vine, vine i no ploris, que a tu també et volem, Olga". *

transcendir-los. *Música de cambra*, anterior al premi Pla, és "una obra de narrativa conjugada amb un llibre de successos del 1850, ordenat per les estacions de l'any i combinant aquells successos amb les experiències personals". *Interior amb difunts*, per exemple, es va escriure "a partir del pretext d'unes cartes dels avis per recrear la vida d'una parella de l'època en un moment d'efervescència política i pictòrica". Olga Xirinacs no em deixa de sorprendre perquè em costa recordar la vida d'un creador tan unida a l'art com la seva, des de la música fins a la pintura passant per la mateixa creació literària. Els homenatges als autors admirats també han sigut claus, com ara el fet a Virginia Woolf a *El meu cap una llosa*, o la possibilitat de resuscitar els éssers estimats, com succeeix a *Enterraments lleugers*. Després, temes tan polèmics com el suïcidi o la maldat en la infància també han generat obres cabdals: *Cerimònia privada*, on es reflexiona amb

gran bellesa sobre la voluntat de morir d'algú que ho té tot, optant pel suïcidi, o l'anàlisi exhaustiva de la perversitat d'un nen a *Sense malícia*, obra que avui dia seria titllada de políticament incorrecta.

Xirinacs, com la Rosalba Carriera de *La tarda a Venècia*, també lluita contra el pas del temps. En els seus vuitanta anys, i per prescripció mèdica, després d'haver passat una malaltia greu, es pregunta "què es fa en el futur si és que hi ha futur", i el que vol fer és recomençar com la mar que tant estima, seguint Paul Valéry. I recomençar significa escriure i tornar a escriure. Malgrat alguns moments molt difícils, "ha valgut la pena viure i escriure", em confessa, mentre la llum declina i s'apaga en les copes de xartrès i de licor de móres. A palau, s'encenen els reflexos. Olga Xirinacs s'asseu al piano i, com una música de cambra llunyana i efímera, toca *Over the rainbow*. "Perquè hi ha ocells de llum. Ells podrien recordar l'iris." *

N

No és un llibre amb intencions allisonadores, és un 'patchwork' en què Xirinacs ofereix records quotidians i referents culturals, anècdotes, sentiments, imatges...

Libres